

Назва навчальної дисципліни	Здоров'язберігаючі технології у закладах загальної середньої освіти
Галузь знань	<i>01 Освіта / Педагогіка</i>
Спеціальність	<i>014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)</i>
Кількість кредитів	4
Шифр навчальної дисципліни	<i>ВК</i>
Прізвище, ім'я, по батькові викладача	<i>Бондаренко Тетяна Євгеніївна</i>
Науковий ступінь	<i>кандидат педагогічних наук</i>
Вчене звання	–
Посада викладача	<i>викладач кафедри біології, екології та методик їх навчання</i>
Контактний телефон викладача	<i>0985760429</i>
Профайл викладача	http://www.kogpi.edu.te.ua/images/stories/me/stryktyr_a/kaf_biologia/tsytsyura.pdf
Е-mail викладача	<i>gena777tanya2@gmail.com</i>
Розклад консультацій	<i>Очні консультації</i>
Час проведення	<i>14.40 – 17.00</i>
Місце проведення	<i>45 ауд.</i>

Опис дисципліни

Освітній компонент Здоров'язберігаючі технології у закладах загальної середньої освіти належить до варіативних дисциплін професійно-практичної підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія). Метою є підготовка здобувачів вищої освіти до створення здоров'язбережувального середовища в загальноосвітніх навчальних закладах з метою формування, збереження та зміцнення здоров'я учнів, використання оздоровчих здоров'язберігаючих технологій, спрямованих на покращення самопочуття школярів, стану їх фізичного, психічного, соціального та духовного здоров'я; опанування студентами науково-теоретичними та практичними основами курсу «Здоров'язберігаючі технології у закладах загальної середньої освіти».

Навчальний контент

Теми лекцій	Теми практичних занять	Методи контролю	К-ть балів
Змістовий модуль І. Характеристика здоров'язберігаючих технологій. медико-гігієнічні, організаційно-педагогічні, фізкультурно-оздоровчі технології та технології забезпечення безпеки життєдіяльності			
Тема 1. Проблема здоров'язбереження учнів в сучасному суспільстві	Проблема здоров'язбереження учнів в сучасному суспільстві	Усне та письмове опитування, тестовий контроль, виконання практичних завдань	30
Тема 2. Характеристика здоров'язберігаючих технологій	Характеристика здоров'язберігаючих технологій		
Тема 3. Медико-гігієнічні технології	Медико-гігієнічні технології		
Тема 4. Організаційно-педагогічні технології	Організаційно-педагогічні технології (запобігання втомі учнів)		
Тема 5. Фізкультурно-оздоровчі технології	Фізкультурно-оздоровчі технології		

Тема 6. Технології забезпечення безпеки життєдіяльності	Технології забезпечення безпеки життєдіяльності	Усне та письмове опитування, тестовий контроль, виконання практичних завдань	30
Змістовий модуль 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ, ЕКОЛОГІЧНІ, СОЦІАЛЬНО-АДАПТУЮЧІ, НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІ, ОЗДОРОВЧІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ. ТЕХНОЛОГІЇ ОПТИМАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ			
Тема 7. Психолого-педагогічні технології здоров'язбереження	Психолого-педагогічні технології здоров'язбереження		
Тема 8. Технології оптимальної організації навчального процесу	Технології оптимальної організації навчального процесу		
Тема 9. Екологічні здоров'язберігаючі технології	Екологічні здоров'язберігаючі технології		
Тема 10. Соціально-адаптуючі технології	Соціально-адаптуючі технології		
Тема 11. Навчально-виховні технології	Тренінги як засіб реалізації соціально-адаптуючих технологій		
Тема 12. Оздоровчі технології з профілактично-лікувальною метою	Навчально-виховні технології		
	Оздоровчі технології з профілактично-лікувальною метою		
	Інноваційні оздоровчі технології		
ІНДЗ			10
Залік			30
Разом			100

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов
ЗК2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК3	Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.
ЗК4	Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.
ЗК5	Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним, креативним, приймати обґрунтовані рішення.
ЗК6	Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.
ФК12	Здатність формувати знання для обрання ефективних шляхів і способів збереження, зміцнення, відновлення здоров'я людини.
ФК13	Спроможність розробляти та реалізовувати навчальні та наукові проекти з біології, основ здоров'я і географії, презентувати їх.

ФК15	Здатність розв'язувати задачі у професійній діяльності з методики профільного навчання біології, основ здоров'я та географії, спрямовані на формування у здобувачів освіти ключових і предметних компетентностей, фахового світогляду.
ФК19	Здатність до аналізу, представлення і поширення біологічної та географічної інформації, використання різноманітних письмових, усних та візуальних засобів, інформаційно-комунікаційні технологій.

Формування програмних результатів

Індекс в матриці ОП	Програмні результати навчання
РН2	Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.
РН3	Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання.
РН12	Називає і аналізує шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності.
РН13	Демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу, діяти автономно і в команді.
РН14	Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.
РН15	Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та вміння формувати її в учнів.
РН17	Демонструє і використовує новітні досягнення біологічної та географічної науки і пояснює їх роль у житті суспільства, обґрунтовує їх використання для професійної та/або інноваційної діяльності.
РН19	РН19. Демонструє уміння здійснювати позакласну та позашкільну роботу з біологічних та географічних проблем і досліджень, формування, збереження екологічно здорового середовища і зміцнення здоров'я.
РН20	Використовує знання для обрання ефективних шляхів і способів збереження, зміцнення та відновлення здоров'я людини.
РН24	Знає та застосовує поняттєво-концептуальний апарат біології, здоров'я людини, географії, теоретичні й емпіричні досягнення психології, педагогіки та методики навчання, що дозволяє пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання освітнього процесу, організовувати дослідницьку роботу.
РН25.	Обирає форми та методи організації освітнього процесу з орієнтацією на світовий і національний рівень, володіє вміннями працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом, підбирати спеціальну літературу.
РН27	Здійснює відбір, аналіз, представлення і поширення біологічної та географічної інформації, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, інформаційно-комунікаційні технології.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Перескладання тем / модулів відбувається під час проведення консультацій керівника курсу.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття.

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.
- **Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів під час самостійної роботи та на практичних заняттях:**

1-2 бали – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання для виконання за зразком; користується додатковими джерелами.

3 бали – знання студента є достатньо ґрунтовними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Студент виявляє вміння рецензувати відповіді інших та опрацьовувати матеріал самостійно.

4 бали – студент володіє глибокими та міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначити тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної учбової діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

5 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

Індивідуальні навчально-дослідні звання та критерії їх оцінювання

Індивідуальні навчально-дослідні завдання студента є видом його позааудиторної самостійної роботи. ІНДЗ спрямовуються на поглиблене вивчення окремих питань, тем курсу, мають науково-дослідний характер і передбачають безпосередню участь здобувача вищої освіти у виконанні творчих завдань. ІНДЗ виконуються у формі портофлію.

1. Особливості використання дидактичних ігор для формування в школярів здоров'язбережувальних умінь і навичок в позаурочний час.
2. Основні фактори ризику, що впливають на здоров'я дітей
3. Шкільні фактори ризику, що впливають на здоров'я дітей
4. Діяльність вчителя щодо забезпечення фізичного здоров'я учнів
5. Діяльність вчителя щодо збереження психічного здоров'я учнів.
6. Діяльність вчителя щодо збереження соціального здоров'я учнів
7. Формування в учнів позитивного ставлення до власного здоров'я.
8. Особливості проектної діяльності вчителя. Проект «Я і моє здоров'я».
9. Взаємозв'язок пізнавальної та рухової діяльності учнів у процесі навчання.
10. Сучасні психологи та фізіологи про врахування особистостей рухового розвитку дитини під час навчання.
11. Методика навчання в русі (за О. Дубогай).

12. Основні вимоги до проведення фізкультхвилинок у режимі навчального дня школяра.
13. Особливості проведення українських народних рухливих ігор.
14. Особливості оздоровчої роботи вчителя з батьками.
15. Просвітницька робота з батьками як умова виховання здорового учня.
16. Особливості проведення лекторію для батьків «Здоров'я дитини – багатство родини».
17. Особливості проведення індивідуальної роботи з батьками.
18. Основні форми залучення батьків до діяльності щодо формування здорового способу життя у дітей.
19. Структура взаємодії школи та сім'ї щодо формування в батьків умінь і навичок здорового способу життя.
20. Використання тренінгових форм роботи з батьками як метод формування здорового способу життя молодого покоління в сім'ї.
21. Педагогічна діагностика сформованості в школярів здоров'язбережувальних компетенцій.
22. Методика проведення загартовувальних заходів для школярів у другій половині дня.
23. Методика проведення з школярами гімнастики для очей.

Літературні джерела

1. Антонюк, Л. В. Формування здоров'язбережувального середовища в навчальному закладі. *Осн. здоров'я*. 2014. №4. С. 6-9.
2. Бартошук І. Здоров'язбережувальні компетентності на уроках основ здоров'я. *Здоров'я та фізична культура*. 2014. № 22 (310). С. 4–7.
3. Бенідіктова Л. Лікувальна фізкультура в школі. Київ: Шкільний світ, 2006.
4. Бережна, Т. Створення здорового середовища навчального закладу як шлях збереження і зміцнення здоров'я учнів. *Рідна шк.* 2012. №1-2. С. 44-47.
5. Берзін, В. І. Психогігієнічне та психофізіологічне обґрунтування організації збереження та зміцнення здоров'я учнівської молоді. *Дефектологія*. 2012. №2. С. 19-21.
6. Бойченко Т., Колотій Н. Викладання курсу «Основи здоров'я» в загальноосвітніх навчальних закладах (Експериментальний навчально-методичний посібник для вчителів). Київ: ДПКСМ, УІСД, 2004. 244 с.
7. Бойченко, Т. Здоров'язберігаюча компетентність як ключова в освіті України. *Осн. здоров'я та фіз. культура*. 2008. №11-12. С. 6-8.
8. Ващенко Л.С., Бойченко Т. Є. Основи здоров'я: книга для вчителя. Київ : Генеза, 2005. 240 с.
9. Ващенко О. Здоров'язберігаюче навчання і виховання. *Початкова освіта*. 2009. №11. С.17-18.
10. Ващенко О. Здоров'язберігаючі технології в загальноосвітніх навчальних закладах. *Директор школи*. 2006. №20. С. 12–15.
11. Ващенко О. Рухливі ігри в позаурочний час. *Початкова освіта*. 2009. №14. С. 7-9.
12. Ващенко О. Як створити школу сприяння здоров'ю. Київ : Шкільний світ, 2008.
13. Ващенко О., Свириденко С. Школа соціального здоров'я: Методичний порадник. *Початкова освіта*. 2009. №16. С. 3-11.
14. Ващенко О.М. Здоровий спосіб життя – важливий чинник виховання особистості:

- теоретико-методологічний аспект. *Початкова школа*. 2004. № 4. С. 48-50.
15. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С. Захисти себе від ВІЛ. Тренінги життєвих навичок : методичний посібник для педагога-тренера. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 208 с.
 16. Воронцова Т.В. Вчимося жити разом. Посібник для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (основна і старша школа)/ Т. В. Воронцова, В.С. Пономаренко та ін. Київ : Алатон, 2017. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/0Bzt9FAqrO9WcLXZwZVIJaFBCS3>
 17. Гільова, І. С. Організаційно-методичні прийоми збереження здоров'я учнів і пропаганда здорового способу життя. *Осн. здоров'я та фіз. культура*. 2006. №1.С. 18-20.
 18. Гладких, А. Ігри та вправи для фізичного розвантаження під час уроків. *Сучасна шк. України*. 2012. №9. С. 61-64.
 19. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. №1392.
 20. Дитина має бути здоровою. Київ : Шкільний світ, 2009.
 21. Дубогай О.Д. Інтеграція пізнавальної та рухової діяльності в системі навчання і виховання школярів: метод. посібник. Київ : Оріяни, 2001.
 22. Здоров'язбережні технології (здоров'язбережна організація навч. процесу). *Завуч*. 2012. №9. С. 27-30.
 23. Здоров'язберігаючі технології в навчальному закладі / за ред. О. Колонькова. Київ : Шкільний світ, 2009. 128 с.
 24. Здоров'язберігаючі технології у навчальному закладі / упоряд. О. Колонькова, О. Литовченко. Київ : Шкільний світ, 2009.
 25. Кириленко С.В. Уроки здоров'я. Харків : «Скорпіон», 2004. 88 с.
 26. Кійло О. Здоров'язбережні технології : формування здорового способу життя учнів. *Завуч*. 2012. №24. С. 15-20.
 27. Ковальова, О. Оздоровлювальні технології. *Завуч*. 2014. №2. С. 2-11.
 28. Ковальова, С. Формування корисних і запобігання шкідливим звичкам у підлітків. Педагогічний мастер-клас. *Осн. здоров'я та фіз. культура*. 2007. №12. – С. 22-24.
 29. Концепція навчання здорового способу життя на засадах розвитку навичок / Авт.-упоряд. Марі-Ноель Бело. Київ : Генеза, 2005. 80 с.
 30. Концепція навчання здорового способу життя на засадах розвитку навичок / Авт.-упоряд. Марі-Ноель Бело. Київ : Генеза, 2005. 80 с.
 31. Концепція формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя у дітей та молоді. Основи здоров'я: книга для вчителя. Київ : Генеза, 2005. С.47-57.
 32. Короткевич Ж., Хоружа Л. Як виховати дитину здоровою. Прилуки: СЗШ № 14, 2009.
 33. Котовська, А. Здоров'язбережні технології на уроках. *Директор шк.* 2012. №18. С. 42-47.
 34. Мазун Ю.М. Здоров'я у твоїх руках: Збірник методичних матеріалів. Ю.М. Мазун, І.А. Пахомова. Біла Церква: СЮН, 2008.
 35. Мельник О. Системний підхід до формування культури здоров'я учасників навчально-виховного процесу. *Початкова школа*. 2005. С. 57–62.
 36. Навички заради здоров'я. Навчання здоровому способу життя на засадах розвитку навичок: важливий компонент школи, дружньої до дитини, школи, що підтримує здоров'я. ВООЗ. Київ, 2004.
 37. Навчання здорового способу життя на засадах розвитку навичок через систему

- шкільної освіти: оцінка ситуації. Навч. метод. посібник. Київ : ДПКСМ, 2004.
38. Наказ МОНУ від 09.12.2009 № 1114 «Про затвердження Примірною Положення про навчальний кабінет з основ здоров'я загальноосвітніх навчальних закладів».
 39. Оржеховська В.М. Духовність і здоров'я. Київ: Ін-т проблем виховання АПН України, 2004.
 40. Оржеховська В.М. Збереження репродуктивного здоров'я неповнолітніх. Київ: Ін-т проблем виховання АПН України, 2004.
 41. Оржеховська, В. М. стратегія педагогіки здорового способу життя. Пед. і психологія. 2006. №4. С. 19-29.
 42. Основи здоров'я : програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5–9 класи. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2013. 48 с. (Затверджено наказом МОН молоді спорту України від 06.06.2012 №664).
 43. Остапенко, А. Здоров'язбережні технології. Директор шк. 2012. №21. С. 18-37.
 44. Панькова, Н. Організація здоров'яспрямованої діяльності навчального закладу. Директор шк. 2013. №4. С. 1-5.
 45. Профілактика ВІЛ/СНІДу серед учнівської молоді (спецвипуск). Здоров'я та фізична культура. 2015. № 19–20. 39 с.
 46. Розвиток партнерства. Формування мотивації до ведення здорового способу життя серед молоді: практ. поради та приклади: Інформ. зб. з життєвих навичок / Авт.-упоряд. Марі-Ноель Бело. Київ : Генеза, 2005. 48 с.
 47. Романова О. Інноваційні технології (збереження здоров'я в освітніх закладах). *Сучасна шк. України*. 2015. №11. С. 4-7.
 48. Руденко Л. Оптимальні технології навчання : впровадження в діяльність учителя основ здоров'я . *Здоров'я та фіз. культура*. 2014. №24. С. 13-15.
 49. Санітарно-гігієнічні вимоги у навчальному закладі / Упоряд. Н. Мурашко. Київ : Шкільний світ, 2009.
 50. Субота Ю.В. Оздоровчі рухові програми самостійних занять фізичною культурою і спортом: практичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Кондор, 2007.
 51. Федорчук В. М. Тренінг особистісного зростання: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 250 с.
 52. Шкарупа Л.Я. Профілактика шкідливих звичок. Тренінгова робота. Прилуки, ЗОШ № 14, 2009.
 53. Яценко Л., Макарійчук Н. Школа сприяння здоров'ю. Практичний досвід. Прилуки, ЗОШ № 14, 2009.

Інформаційні ресурси

1. Ковальова О.М., Сафаргаліна-Корнілова Н. А., Герасимчук Н. М., Кочубей О. А. Використання інтерактивних методів навчання. 2016. URL: <http://www.refs.in.ua/m-kochubej-o-a-vikoristannya-interaktivnih-metodiv-navchannya.html>.
2. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С. Основи здоров'я. 5 клас: посібник для вчителя. К.: Алатон, 2013. URL: http://autta.org.ua/files/resources/pos_dlya_vch_5_kl_ukr.pdf.
3. Принцип «Рівний – рівному». URL: <http://www.y-peer.kg/peer>.